

УДК 130.122:017.92:17.01

Пахмутова Г.О.¹ Бондаревич І.М.²

¹ студ. гр. БАД-531м НУ «Запорізька політехніка»

² канд. філос. н., доц. НУ «Запорізька політехніка»

ДРУЖБА ЯК АСПЕКТ ДУХОВНОГО

В наш час достатньо часто звучить думка, що друзі - це щось, що непримінно є у всіх, їх так легко знайти, в великій кількості та завжди всі кого ти знаєш є твоїми найкращими товаришами. Але це зовсім не так. Разом з цими фразами ніколи не озвучується те, що дружба - це робота, робота над стосунками двох людей. У дружніх стосунках ми працюємо з прийняттям, взаєморозумінням, близькістю, симпатією, довірою, засвідчуємось у їх ширості.

Часто люди плутають такі поняття, як «знайомі» та «друзі», не розуміючи що знайомий за визначенням тлумачного словника – це той, кого ти зустрічав раніше, і про кого ти вже маєш уявлення. Дружні стосунки передбачають прихильність, довіру, відданість, товариську солідарність, духовну близькість, спільність інтересів. Очевидно, що це різні визначення, хоча обидва стосуються міжлюдських стосунків.

Уважно до розрізнення цих термінів ставився Г.Сковорода. Саме він розглядав дружбу в контексті системи цінностей і духовності, тобто глибше, ніж ми звикли сприймати її. Найважливішими з аспектів духовності філософ вважав дружбу та любов між людьми, моральні чесноти у їх стосунках.

Однією з важливих передумов дружби, за його думкою, є єдність уподобань і занять, яким присвячує себе людина. Філософ висловив впевненість у тому, що для повної й істинної дружби, яка єдина найбільше пом'якшує прикромі життя та навіть оживляє людей, потрібна не лише прекрасна доброчесність і подібність не самих тільки душ, але й занять. Попри це, за його позицією, основи дружби полягають не тільки у взаємній симпатії. Він надав цьому поняттю важливого соціального сенсу, що простежується у його словах, що дружба робить людей здатними до співіснування, робить їх «воздержними, великодушними и справедливыми». Розуміння дружби Г. Сковородою нагадує біблійську ідею любові людини до ближнього як запоруку правильного та гармонійного буття. Тобто, навіть у його ідеях звучить те, що дружба має в основі більше, аніж випадкове знайомство, це не те, що просто трапилось. Аби здобути прихильність, треба проявити себе, докласти зусиль для самовираження.

Окрім Г.Сковороди, розмислювали над феноменом дружби й інші науковці. Вчені помітили, що сполучною ланкою між людьми є емпатія. Вважається, що саме вона дає змогу зміцнити довіру між людьми та розкриває перспективи їх стосунків, сприяє більшій відвертості. Емпатія стосується когнітивних та емоційних реакцій людини на переживання іншого, збільшує ймовірність допомагати іншим і виявляти співчуття. Емпатія є підґрунтям моральності людини, оскільки передбачає можливість відчувати іншого. Окрім цього, обов'язковими інгредієнтами дружби є емоційна експресивність, підтримка, лояльність і схвалення дій товариша. Не менш важлива і твердість та постійність у своїх висловлюваннях. Це говорить про надійність людини.

Людина, яка постійно висуває купу претензій до вашої поведінки, зовнішності та не відповідає вищезазначеному, навряд чи надовго стане другом. Але й цього замало. Дружба вірогідніше з'являється там, де ми віддаємо, а не чекаємо. Про цей парадокс згадував ще політик і винахідник Бен Франклін. Він зауважив, що той, хто колись зробив тобі добро, зробить це ще раз швидше, ніж той, кому ти сам колись допоміг. Таким чином, ми найбільш близькі до тих людей, яким ми допомагаємо. Зокрема чинника емпатії є також і чинник соціальної ідентифікації (належність до релігії, етнічної групи, членство в клубі, соціальні ролі). В дружніх стосунках зміцнюється самоповага. Друзі не намагаються переробити систему цінностей одне одного, та за умови їх відмінностей ставляться до друга із розумінням, а не критикуючи. Принагідно зазначимо, якщо цінності друзів різняться як протилежні, то дружба виявиться приреченою. Очевидно, що соціальна приналежність є настільки важливою для нас, що не можливо, аби друзі не поважали вибір її одне у одного. У випадку, коли соціальна приналежність змінюється і друзі це не підтримують, людина навіть може

розірвати дружбу з тим, хто сприймає її не так, як вона сприймає себе. Як висновок, зазначимо, що насправді дружба - складна варіація соціальної взаємодії. Її підтримка потребує духовної роботи. Справжня дружба не дається легко, але здатність до справжньої дружби можна вважати духовним кроком.